mankas paĝoj 255-257 260-263

6-a JARO, N-o 300

LEIPZIG, 3./7. 1930

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

APERAS SEMAJNE | REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris 12e. — GVIDANTO: E. Lanti. — SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO DE SAT: 23, rue Boyer, Paris 20e. — ADMINISTREJO: R. Lerfner, Kolmstrasse 1, Leipzig O 27 (Germanio). | APERAS SEMAJNE

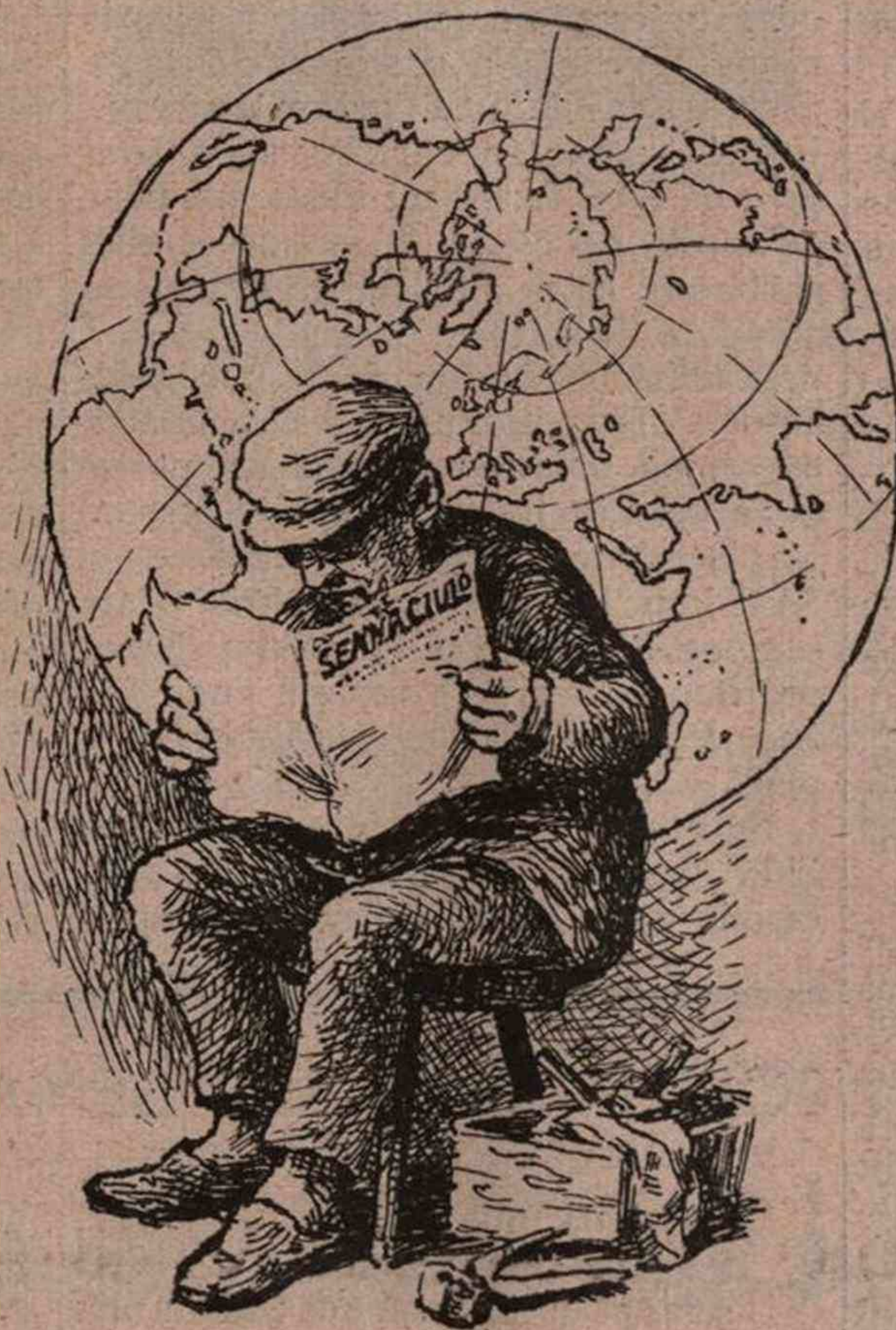
OKAZE DE LA TRICENTA NUMERO

Ni vokis al la aktivuloj el nia movado, ke ili vortigu laŭte k tute malkaŝe sian opinion aparte pri "S-ulo", okaze de ĝia 300-a n-o, k ĝenerale pri la vivo de nia Asocio. Sendube la respondoj, kiujn ni publikigas, spegulas la ĝeneralan opinion de nia anaro. Almenaŭ estu dirate, ke ni publikigas ĉiujn ĝis nun ricevitajn respondojn.

Ni konstatas, ke mankas severaj riproĉoj. Krom unu aŭ du K-doj, kiuj preferas silenti, ĉiuj diras sian kontenton pri SAT k ĝia semajna organo. Estas tamen unu kritiko. K-do Bergiers ja kvazaŭ elperfidas miajn proprajn dirojn[1]. Sed nia K-do malprave timis, ke ni jetos en paperkorbon lian manuskripton. Estus ia certa danĝero, se la gvidanto de "S-ulo", imite al Panglos, kredus, ke ĉio statas kiel eble plej bone en la plej bela redaktejo el Esperantio. Li nur opinias esti farinta sian tutan eblon por ke ĉio havu la maksimumon da efiko, konsidere al la kondiĉoj k cirkonstancoj, en kiuj ni laboras.

Certe "S-ulo" ne estas perfekta; ĝi eĉ ne estas komparinda kun multaj nacilingvaj gazetoj, kies abonprezo ne estas pli alta. Nia semajna gazeto estas iel senplana; ĝia enhavo ofte estas kolektata iom hazarde. Ne ĉiuj artikoloj estas interesaj k valoraj; multaj certe ne trovus lokon en seriozaj nacilingvaj gazetoj. Sed ĉu dependas de la Redakcio, ke tiuj mankoj estu forigotaj? Certe ne; tio dependas de la SAT-anoj mem . . .

Sendube troviĝas en niaj vicoj kapablaj K-doj, kiuj povus tre helpi plivalorigi nian organon. Sed ili preferas verki por nacilingvaj gazetoj, kiuj pagas al ili honorarion. Dirante tion mi ne celas riproĉi. Ĉiu homo provas elturniĝi kiel eble plej sukcese en tiu malracia granda baraktado,

Orig. de Rud. Bartelmes.

kiun konsistigas la kapitalisma reĝsistemo. Tute ne utilus tondri, spiti k inciti.

Se nia "financministro" permesus pagi al talentaj kunlaborantoj, ni scius ankaŭ redakti "S-ulo"n laŭ difinita plano, kun regulaj rubrikoj provizumataj per bona, interesa materialo. Ni povus mendi la materialon, anstataŭ kvazaŭ almoze ĝin akcepti. Necesus plie, ke nia gazeto estu pli ampleksa. Ne estas eble en 12 malgrandaj paĝoj enmeti multon varian.

Ho! mi scias: kelkiuj diras, ke ili eĉ ne havas tempon por legi la nunan 12-paĝan "S-ulo"n. Mistrafa diro! Neniu leganto de la plej interesaj k valoraj gazetoj legas ilin de la unua linio ĝis la lasta. Ili legas nur tion, kio interesas ilin. Kaj tre diversas la gustoj k interesoj. Tial estas necese havi multajn rubrikojn, diversajn kunlaborantojn k sekve multe da spaco. Ni ne kapablas en la redaktejo fari miraklojn. Kaj la plej talenta kuiristo ne povus prepari bongustan k abundan manĝaĵon, se mankus al li la necesaj iloj k ajoj.

En kia ajn entrepreno la unua kondiĉo de sukceso estas scipovi *ĝuste* taksi k bone utiligi la fortojn, la rimedojn, kiujn oni disponas. Kaj ne nur la videblajn, palpeblajn fortojn, sed la latentajn, la dinamikajn. La sperto montris, ke ni posedas la forton por aperigi 12-paĝan semajnan gazeton. Mi opinias, ke la dinamika forto de nia movado permesas pli grandan elspezon de energio. Ni devas celadi fari "S-ulo"n 16-paĝa en difinota limtempo. La progreso de nia gazeto ne devas sekvi, sed antaŭiri tiun de nia movado. "S-ulo" estas la motoro, kiu tiras la ĉaron; ni ne devas avari al ĝi la hejtaĵon.

Se K-do Lerfner sidus en la redaktejo, mi eble ne kuraĝus skribi tion pro timo je lia tondra voĉo. Li certe rebatus, ke mi celas bankrotigi lian bone mastrumatan firmon. Li kvietiĝu, mi ne proponas, ke oni tuj efektiviĝu niajn planojn. Mi celas nur altiri la atenton de la SAT-anaro al tiu sin trudanta postulo, nome, ke ni ĉiuj devas streĉi la tutajn fortojn por senĉese pliperfektigi, plivalorigi, plipotencigi

[1] Vd. pĝ. 460.

nian gazeton. Estas nepra kondiĉo por la prospero de SAT. Nur kiam "S-ulo" estos fariĝinta same ampleksa k valora kiel kelkaj nacilingvaj gazetoj, kies nomon mi ne citu, nia movado altiros la atenton de la granda publiko.

Mi ne antaŭvidas baldaŭan eblon pagi honorarion al talentaj kunlaborantoj. La gvidinstancoj de SAT povos tamen esplori la demandon, ĉu estas eble iel rekompenci la aŭtorojn de valoraj artikoloj, ĉu per senpaga abono aŭ per SAT-libroj. Tio ne estus honorario, sed nur kompenso por elspezoj kutime farataj de verkistoj. Kiu volas verki ion valoran, bezonas havi je sia dispono diversajn dokumentojn, kiuj ne ĉiam estas haveblaj senpage. Sed estas evidente, ke la prosperon de nia movado ankoraŭ longtempe kondiĉos la sindono, fervoro k malavaro de homoj instigataj de la profunda konvinko, ke ili laboras al granda nobla verko, inda je ĉiaj oferoj.

Ĉar tiu ĉi ĝenerala konsultado evidentigas la fakton, ke ni sekvis la ĝustan vojon, povas do temi nur pri daŭrigo en la saman direkton. Ni eble povos tamen iom pli larĝigi la vojon. Aŭ, pli ĝuste, mi havas la impreson, ke multaj kunlaboremuloj prezentas al si tiun vojon pli mallarĝa ol fakte ĝi estas. Niaj K-doj ne devas senti sin tro katenitaj pro la timo ofendi tiun aŭ aliun tendencon. Sendube ili devas venki kelkajn malfaciletojn; sed tiuj malfaciletoj certe ne estas pli grandaj ol tiuj, kiujn venki ankaŭ devas la kunlaborantoj al partiaj gazetoj. Multaj el tiuj redaktoroj ja senĉese timas perdi la oficon, se ili ne verkas laŭ la "ĝusta linio", difinita de partiinstancoj.

En "S-ulo" male ĉiu povas diri sian opinion pri plej diversaj problemoj, kiuj interesas la laboristan movadon. Sed, kompreneble, tio estu farata laŭ deca maniero. Oni skribu per inko, ne per veneno, per plumo ne per bastono.

Estis kelkfoje dirite: "Oni citu nur faktojn." Tia vidpunkto tute ne donas solvon al la problemo. Estas ja facile kolekti amason da faktoj, kiuj povus estigi akrajn disputojn en niaj vicoj. Sendube vero sin apogas sur faktoj; aliel rezonado estas simpla fantaziajo. Sed nura citado de faktoj tute ne sufiĉas por pentri ĝuste la situacion ekzistantan en iu lando, en iu partio aŭ en iu ajn organizo. Vero aperas nur al tiuj, kiuj sincere, honeste, senpartie serĉas ĝin. Objektivan raporton povas verki nur tiu, kiu tute forgesas dum sia verkado, ke li estas ano de iu ajn partio. Ni devas eduki niajn kunlaborantojn, ke ili akiru tian kapablon k spiritostaton.

Verki por partia gazeto estas alia afero. Partio estas kvazaŭ armeo. Ĉiu partiano *servas*. Por tiu servado, kunlaboranto de partio, kiu samtempe estas ankaŭ SAT-ano, povas tute bone utiligi la objektivajn raportojn, aperintajn en "S-ulo", por verki *tendencan* artikolon, servantan al sia partio. Ne ekzistas en tio kontraŭdiro. Sufiĉas por kompreni, ke ambaŭ organizoj, SAT k partio, ne estas samcelaj, ne havas la samajn taskojn. Partio celas akiri per plej diversaj rimedoj la regadon super iu lando, dum SAT celas nur informi, klerigi, eduki siajn membrojn.

Estonte ni devos ankoraŭ pli ol ĝis nun insisti pri tio. Estas ja evidente, ke tre multaj SAT-anoj, eĉ inter la plej malnovaj, ne ankoraŭ komprenis ĝuste, kio nur povas k sekve devas esti SAT. Meti esperanton je la servo de l' tutmonda Proletaro, tio signifas sendube, ke ni devas praktiki ĝin por niaj klasaj celoj, por nia propra partio aŭ organizo. Sed tiu nia agitvorto havas multe pli grandan k profundan signifon. Ĝi signifas, ke ni devas fari ĉion eblan por akceptigi esperanton al niaj klasaj organizoj, ĉu kooperativaj, partiaj aŭ sindikataj. Enkonduki en SAT la interpartiajn disputojn k batalojn, tio tute ne estas meti esperanton je la servo de sia propra partio. La partio nenion profitos de tio k SAT grave domaĝos. Utiligi esperanton por sia partio estas pere de SAT fariĝi pli klera, pli bone informita pri ĉio en la mondo ol aliaj partianoj; estas akiri en la partio reputacion de serioza k fidinda homo k tiele altiri la atenton de la partigvidantoj al la mondlingva problemo. La plej bona maniero servi al sia partio estas agi laŭ maniero, kiu ebligas al ĉiuj tendencoj kunlabori unuece en SAT kun la celo *esperantistigi* siajn sampartianojn. Ĉiu partiano havas profiton esti en SAT unue k nur SAT-ano. *Ekster* SAT, ĉiu politikumu laŭplaĉe!...

Ne ekzistas pli ĝusta vojo, ol tiu, kiun ni sekvis ĝis nun. Ĝi cetere sukcesigis niajn penojn. Per nia unueco ni atingis en la esperanta movado pozicion, kiun devas admiri eĉ neŭtraluloj, kiuj antaŭ kelkaj jaroj mokeme levetis la ŝultrojn ĉe la aŭdo de la nomo SAT.

Okaze de ĉi tiu 300-a n-o estas utile memori, ke ĉiam ekzistis en nia movado tendencaj interpuŝiĝoj. Tiaj interpuŝiĝoj iafoje naŭzas k malkuraĝigas K-dojn, kiuj emas opinii, ke unueco estas neebla. Ili eraras: unueco estas ebla, tial ke ĝi estas nepre necesa. La sperto jam pruvis tion. Antaŭ kelkaj jaroj fervoraj K-doj forlasis niajn vicojn k fondis la organizon nomitan: *Tutmonda Ligo de Esperantistaj Senŝtatanoj*. Kio estas la rezulto? Ĉu tiuj K-doj pli bone ol antaŭe sukcesis per esperanto servi al siaj propraj organizoj? Ĉu ili sukcesis esperantistigi la influhavajn personojn de la anarkista movado? Tute ne. La fiasko estas kompleta. La T. L. E. S.-anoj ne sukcesis aperigi regule k vivigi sian gazeton k ni konstatas, ke en la malgranda sekto nun regas malharmonio k disiĝemo.

Ni mem ne kreas la objektivajn kondiĉojn, en kiuj malvolviĝas nia movado. Kaj ĉe ĝusta analizado pri tiuj kondiĉoj, oni alvenas al la konkludo, ke la unueco inter ĉiuj klasbatalaj esperantistoj estas nepre necesa. Kaj tiu unueco estos necesa tiom longe, ĝis la partioj k sindikatoj prenos mem sur sin la taskon propagandi, instrui k apliki esperanton.

Tiam SAT estos plenuminta sian historian rolon; tiam la veraj sennaciuloj, se ekzistos sufiĉe multaj, povos herezumi laŭplaĉe k sentime ofendi la bravajn internaciistojn. Tiam SAT povos starigi al si politikan programon — aŭ simple malaperi. Per nia unueco ni akcelu la venon de tiu tempo. Ĝi signos la definitivan venkon de esperanto.

Paradokse oni povus diri: Ni akcelu la malunuiĝon de SAT.

FOLIUMANTE 300 SEMAJNOJN...

G. Demidjuk (1516), Moskvo

La tricenta numero de "S-ulo"... Semajno post semajno — tricent semajnoj. Mi foliumas ilin en mia memoro, tiujn semajnojn de la tagoj pasintaj. Iafoje — unufoje jare — la semajnoj kuniĝas po du — "S-ulo" aperas en duobla amplekso k du semajnoj pasas kunigite en la memoro. Foliumante, mi rememoras unu el tiuj dusemajnoj.

*

Aŭgusto 1929. La koro batas ofte, ofte — logas, vokas la proksima renkontiĝo en Leipzig. La renkontiĝo sopirita k tamen neatendita. Ja, ĝis la lasta tago necesis atendi permeson por la eniro al la kongreslando. Nur lastamomente ĝi alvenis, post multaj leteroj, telegramoj, vizitoj al la kongreslanda ambasadorejo, klopodoj en Moskvo, Berlino k Lajpcigo. Sed jen ĝi venis, la vizo, k nigrafarbe enstampiĝis en la ruĝkovrila pasporto kun soveta emblemo — blazono kun seslingva "Proletoj de ĉiuj landoj, unuiĝu!" Kaj ofte, ofte batas la koro, sopirante la unuiĝon, la renkontiĝon kun amikoj, kamaradoj.

Sed malrapidigas pli k pli sian movon la trajno. Ju pli ofte batas la koro, des pli malrapide sin trenas la vagonaro. Kaj fine ĝi haltas ĉe la arko ligna, apudlima. La vagonojn ensaltas polaj soldatoj kun bajonetoj sur fus-

iloj. Po du en ĉiun vagonon k krome oficiro. La bajonetoj ekstaras apud la enirpordoj. La oficiro kolektas pasportojn. Ni estas ĉe pordoj de paradizo... Paradizo de kulturo, civilizo, bonordo. Kaj ties dio metis bajonetojn ĉe la enirejo por kontroli la enirrajton de la dezirantoj eniri, por ne enlasi la infekton de barbareco...

*

La horloĝo montras, ke baldaŭ Polio estos trapasita. Jen la lasta pola stacio, oni diras al mi, — tuj estos Germanio. Mi rapidas al la fenestro por vidi la limon inter Polio k Germanio. Ĉu ĝi estas la sama pikdrata barilaro kun bajonetoj, portataj de homoj soldatvestitaj, kiajn mi vidis dum la antaŭa tago, enveturante Polion el Sovetio? Ĉu nur simpla limfosto kun du blazonoj de najbaraj ŝtatoj? Mi streĉas la okulojn, mi rigardas fikse, atente dum la tuta tempo post forveturo de la pola finstacio. Sed la trajno subite haltas... Kio ĝi estas? La unua germana stacio... Kaj la limo?... Kie ĝi estis?... Kial mi vidis nek pikdratan barajon, nek la bajonetojn, nek la limfoston dublazonan? Ĉu mi estas en "sennaciujo"?

*

Pasis la tagoj kongresaj. Mi estas en Halle, veninte kun la postkongresa ekskurso. Plenplena estas la halo en popoldomo. Mi sidas ĉe la prezidantara tablo k vidas la tutan homamason, venintan al internacia kunvenego. Parolas K-doj el Francio, Alĝerio, Hungario, Belgio, Latvio. Mi ankaŭ deziras paroli, sed... sed mi devas silenti: ĝia estas la kondiĉo de mia enlaso al Germanio. Mi rajtas ĉeesti kunvenojn, mi ne rajtas paroli. Kaj kiam pri tio oni anoncas al la kunvenintaro, la halo ekbolas per centoj da levitaj pugnoj k per krioj "Ruĝfront'!"

Kio? Mi ja diris nek unu vorton! Mi ja devige silentas! Kial do bolas la halo?... Kaj mi komprenis, ne — mi pli ol komprenis — mi konceptis, kio estas la proleta solidareco, tiu potenca sento sennacieca, kiun povas bari nek limoj, nek malpermesoj...

*

Post la amaskunveno mi iras al la hejmo de laborista K-do, kiu min gastigas. Lia patro estis mia antaŭmilita korespondanto k nun la filo nepre invitas min al si. Ni atingas la domon, ni supreniras la ŝtuparon. Mia gastiganto atentigas min: — "Vidu, jen tie ĉi sur la ŝtuparo eĉ estas elektra lumo, sed jen estas nia etaĝo, en kiu loĝas nur laboristoj; en niaj loĝejoj elektra lumigado mankas. Dommastro ne deziras elspezi monon por konduki

Orig. de H. Linseisen

elektron al la supra, laborista etaĝo"...

Kaj mi tute klare vidas la limon inter la tria k kvara etaĝoj, inter la nelaborista k laborista etaĝoj... Mi serĉis la limon inter Polio k Germanio, mi trovis ĝin en la industria koro de Germanio, en Halle, inter la tria — nelaborista— k kvara — laborista— etaĝoj...

*

Lojna-fabrikego boras la ĉielon per siaj altkonstruoj. Kune kun la kongreskamaradoj mi staras sur la fera ponto, altanta super la relvojoj. Al ĝi venigas kelkaj ŝtuparoj de la fervoja perono; la ponteto mem venigas al la fabrika enirejo. Unu post la alia alvenas trajnoj je tiu horo frumatena. Apenaŭ haltas la trajnoj, dekoj da vagonpordoj malfermiĝas k centoj da laboristoj eliras, lavange surpaŝas la ŝtuparon, leviĝas sur la ponton, paŝas preter ni al la englutanta ilin faŭko de Lojna. Centoj, miloj da laboristoj trapasas. Ĉu ili estas samnaciaj? Eble ne, eble estas inter ili ne nur germanoj, sed ankaŭ poloj, ĉeĥoj... Tamen ĉiuj aspektas samgrize. Pli verŝajnas tial ilia aparteno al unu "nacio", al la "nacio", kies distinga blazono estas la kaloj surmanaj... k la nomo — laborista klaso...

*

De Lojna ni revenas al Halle per tramo. Ni okupas preskaŭ la tutan vagonon. Plejparto el ni estas junuloj. Kaj inter ili miaj 35 jaroj aspektas duone, k mi aligas mian voĉon al tiuj de junkamaradoj. En niaj manoj "Proletaria Kantaro" de SAT, el niaj buŝoj sonas la kantoj en la lingvo sennacieca. La cetera publiko nin observas. Tramkonduktoro trankvile staras ĉe la enira pordo. Eble li miras pri la lingvo, en kiu sonas la kanto de tiuj junuloj, kiuj vidos la estonton. Kilometro post kilometro restas por ni, paĝo post paĝo de la kantaro estas trafoliumitaj k kantitaj. Eksonas unu el la lastpaĝaj kantoj kun motivo junule-vigla. Ĝi estas la "Ruĝarmeaniĝo"...

> ...Kien do bravulo, he!
> Vi foriras?
> Kio do al Ruĝarme'
> vin altiras?
> Ĉu vin logis per envi'
> malamikoj?
> Fartos bone eĉ sen vi
> *bolŝevikoj!*...

La tramkonduktoro subite ĉesigas nian kantadon, klarigante ke en tramvagonoj estas malpermesita kanti fremdlingve. Strangulo! Ni ja bone komprenis la kaŭzon: samsonas la vorto "bolŝevikoj" en ĉiuj lingvoj... Sed la junuloj superruzas la konduktoron: ili ekkantas germanlingve la "Ruĝan aviadistan marŝon". Tamen, apenaŭ eksonas la alkantaĵo

> ...Wir schützen die *Sowjet-Union*[1]!

— kiam la konduktoro denove ĉesigas la kantadon, dirante ke ĝenerale ĝi estas malpermesita en tramo. Strangulo! Li opiniis, ke malpermeso de kantado internacilingva povas forigi el la mondo tion, kio malbonigas la humoron de l' mastroj en ĉiuj landoj, ke la malpermeso povas forgesigi al proletoj tion, kio estas sennaciece konata de ili... La nacia lingvo ne savis la konduktoron el lia embaraso. Kaj kiam ni en Halle estis forlasantaj la vagonon, la konduktoro flustris al la K-doj, ke li volonte aŭdus la kantojn, sed li ja ne deziras perdi laboron...

*

Kelkaj horoj en Halle, en amikekamarada rondo. Post rigardo de laborista presejo ni ripozas iom en malgranda halo, ornamita per modern-

[1] Ni gardas Sovet-Union. Prononcu: *vir ŝjutcen di Zóvet-Unjôn.*

stilaj revoluciaj pentrajoj. Ĉe la eliro juna K-dino, paŝante apud mi, sin turnas al mi kun la vortoj: — "Ha, mi dezirus ĉirkaŭbraki!" — "Kiun, ĉu la kolonon?" — "Ne, vin!", k ŝi por momento ĉirkaŭprenas mian talion per sia brako. La brako k la ĉirkaŭpreno estas fortaj — ja ne vane la knabino plenumas en sia laborejo viran laboron, ricevante tamen malpli altan salajron, ol la viroj ĉe samspeca laboro. Ridas la knabino, ridas ŝiaj junaj okuloj, ridas ŝia juna korpo, ridas la suno per siaj radioj. Kaj tiel natura ŝajnas esti ŝia momenta gesto senkaŝa...

*

Berlino. Kafejo "Vaterland"[1] — Patrolando, Patrio; ĝi okupas la tutan

grandan domon multetaĝan; k en ĉiu etaĝo sonas dancmuziko tra la haloj, dekoritaj jen kiel angulo de Vieno, jen kiel hispana taverno, jen kiel drinkejo en usona okcidento, jen kiel turkia kafejo. Evidente la "patrianoj" ŝatas la diverskoloron nacian de la mondo; aŭ, eble, tiu aranĝo simbolas la "sennaciecon" de la luksevestitaj "patrianoj", ilian sennaciecan mastrecon en ĉiuj landoj de l' kapitalisma paradizo?

Granda halo, moderne-eŭropa, estas plenplena. Estas okupitaj ĉiuj tabloj, plenigantaj la tutan halon krom la rondo en ĝia mezo. Al tiu meza rondo alterne venas en danco ĉu duonnudaj dancistinoj dungitaj, ĉu la paroj da belvestitaj "patrianoj". Dum dancas la unuaj, la patrianoj, trinkante vinon k glutante delikatajn manĝojn, observas iliajn duonnudajn korpojn. Kaj kiam la vino k la korpa nudo sufiĉe ekscitas la belvestitojn, ili popare dancvenas la rondon en malrapidaj movoj de "vulpa paŝo"[1], en kiu viro k virino tiel intime-proksime intertuŝas siajn korpojn, kontentigante sian volupton, ŝprucantan el ĉiuj movoj k el la okuloj de rigide senmovaj vizaĝoj... Tie ĉi estas la civilizo, ŝirmanta la naturon...

*

Ĉu mi iras matene tra la Berlinaj ĉefstratoj, ĉu ni iras tage, kiam la luksaj kafejoj estas plenaj da ripozantaj "patrianoj", ĉu mi iras vespere, kiam lumkrias de la muroj elektraj reklamoj, — mi vidas ĉe stratanguloj starantajn virinojn. Ili ofte estas ankaŭ bele vestitaj, en krikoloraj silkaj roboj. Sed iliaj okuloj almoze-propone rigardas al preterpasantaj viroj, iliaj lipoj ion flustras mallaŭte, iliaj manoj iafoje tuŝetas la preterpasantojn, iliaj ŝultroj alvoke moviĝas iafoje. Tie ĉi, tage k vespere, estas vendata la virina korpo. Tie ĉi la civilizo montras sian superon rilate al la sklavula epoko, kiam sklavinoj estis vendataj ĉe bazaroj per laŭtvoĉa anoncado de la prezo. La civilizo tie ĉi montras, ke ne estas bezonaj laŭtvoĉaj vortoj, se la senvortaj ŝultromovoj k okulproponoj estas sennaciece kompreneblaj...

*

Mi adiaŭas la civilizon... La trajno forportas min de ĝi. Jen la lasta apudlima pola stacio. Denove en la vagonojn eniras soldatoj kun bajonetoj, jen denove la lima pikdrata barajo, antaŭ kiu forlasas vagonojn la bajonetoj, jen denove la ligna arko. De post ĝi sonas gaja kanto de ruĝarmeanoj, per kiu renkontas nin la sovetia limgardantaro. Ĝi ne timas iun infekton el civiliza paradizo k bajonetoj ne plenigas niajn vagonojn. Ilin anstataŭas la gaja kanto de limgardantoj-ruĝarmeanoj. Kaj tiu gaja kanto memorigas refoje, ke ekzistas ankoraŭ limoj sur la terglobo.

Sur la ligna arko, kiun trapasas malrapide la vagonaro, estas skribitaj la vortoj — "Komunismo fordetruas ĉiujn limojn". Por multaj tiuj vortoj estas herezo...

*

Kiel do ĉio rakontita rilatas al la jubileo de "S-ulo", al ĝia tricenta numero, — verŝajne demandos multaj legantoj.

Jes, rilatas al "S-ulo" tiuj rememoroj pri la pasintjaraj du semajnoj, dum kiuj "S-ulo" aperis per kunigita dusemajna numero; ili rilatas al ĝi, ĉar la du semajnoj estas elŝiritaj de la memoro el tiuj tricent semajnoj, kiujn travivis "S-ulo". Ili rilatas al ĝia jubileo, ĉar kiu alia krom "S-ulo" devas pensigi nin pri tio, ke en la mondo estas nia proleta solidareco, vere sennacieca, kie estas la "sennacieco" de "patrianoj", kial ne estas rimarkeblaj la limoj inter diversnaciaj ŝtatoj k kial, kontraŭe, estas klare videblaj la limoj interne de la nacioj.

Kaj salutante "S-ulo"n ĉe ĝia tricenta numero, tutkore mi deziras al ĝi sukcesan disvolvon de plua laboro eduka por klasbatala sennaciecigo proleta. Sur tiu vojo ni esperu saluti ĝian kvarcentan k, poste, kvincentan numerojn...

[1] Prononcu: Faterland.

[1] Dancnomo "fokstroto" devenas de anglalingva *fox trot,* kio signifas *vulpa paŝo.*

"STRANGA POPOLETO"

SAT-ano 715, Leipzig

Estas evidente, ke temas pri esp-istoj — ĉu eble pri ni? Nu, sincere ni konfesu, ke tiun opinion pri ni, eĉ publike, aŭdigas K-doj el niaj rondoj; des pli aŭdigas ĝin K-doj starantaj ekster "niaj" vicoj.

Esplorindaj do estas la kaŭzoj, kial oni bonvolas nomi nin "stranga popoleto". Ni dividu la kaŭzojn en duspecajn: negativaj k pozitivaj. Sed dekomence estu dirate, ke tiu problemo per tio nur estas tuŝata, ne ĝisfunde traktata, ĉar ĝi estas tre multflanka k vasta.

Esp-istaj K-doj plejparte negative opiniesprimas pri "stranga popoleto": ekz. en "S-ulo" ili laŭ mia memoro neniam skribis rekte pri tio. Ankaŭ en esp-aj kunvenoj la "kritikantoj" plej ofte preferas silenti; sed ili nesilentas ekster esp-aj rondoj — ofte eĉ pravigante neesp-istajn K-dojn skeptikajn koncerne niajn movadon k lingvon. Negativaj estas *ĉiuj* kritikoj, kiuj ne ĝuste trafas la celitaron, sed kvazaŭ nur kompromitas — do fakte malhelpas — nian movadon.

Pli diskutindaj estas la pozitivoj. Ĉiuj, kiuj pledas k helpis por praktika utiligo de esp-o al la klasbatalo de l' tutmonda Proletaro, fakte (pozitive) kontraŭagis estiĝon de "stranga popoleto". Sekve ankaŭ tiuj "eksterstarantoj" donas pozitivon, kiuj kritikas nian ofte ne tre aktivan *per*esp-an laboron k mem ankaŭ akcelas ĝin.

Fakte estiĝas stranga esp-ista popoleto laborista, tiam-kiam ni ne povas pli "malizoligi" nin de aliaj proletaj movadoj. Ni ne estas aparta grupeto sendependa de aliaj proletaj movadoj. Ni estas ereto de la tuta Proletaro, k kiel tia ereto ni plene konsciu pri niaj specialaj taskoj plenumendaj en intereso de la *tuta* Proletaro — *k ni ankaŭ agu tiudirekte!* Nur tiam forestos opinioj pri "stranga popoleto", kiam ni ne moketas k plendetas nur, sed kiam ni per modela peresp-a agado fariĝos konsiderinda "ero" k fine estos

travivas internajn batalojn, kiuj estas signo de vigla vivado.

La plej aktivaj membroj estas anoj de tiu aŭ alia partio politika aŭ de iuj sindikatoj, kiuj estas tendence paralelaj je la partioj. Tiu fakto nedubebla estas la nerva centro de la afero k klarigas la internan SAT-situacion.

Partiano havas tute specialan psikologion. Aliĝinte iun partion, agitulo estas kompreneble profunde konvinkita pri ĝia teoria pravo. Li batalas por praktike apliki tiun teorian principaron k en ĉiuj rondoj, kie li agitadas, li kunportas sian partian ideologion. La sperto pruvas, ke ne nur li defendas sian vidpunkton, sed plie li volas malpermesi al aliuj defendi ilian. Li opinias, ke herezulo ne rajtas defendi herezajn ideojn k rezonas tiel: Se parolas nur mi, nur mi pravos!

Povas esti, ke en asocioj, kiuj rajtas ordoni al siaj anoj agojn efektivajn, ekz. strikon, voĉdonadon, manifestacion ktp., tiu farmaniero estas bona k grandparte neevitebla, sed en SAT la afero estas tute alia.

Duobla estas la celo de SAT: 1. Meti esperanton je la servo de l tutmonda proletaro; tio estas — de ĉiuj laboristaj asocioj, partioj, sindikatoj, klerigaj grupoj. 2. Kultura tasko: La unua artikolo de la Statuto diras interalie: SAT ne estante politika, sed nur kleriga, eduka, kultura asocio, celas: ——— helpadi al la kreado de racie pensantaj spiritoj, kapablaj bone kompari, ĝuste kompreni k prijuĝi ideojn, tezojn, tendencojn ———

El tio rezultas, ke ĉiuj partioj havas plej gravan intereson je ekzistado k prospero de SAT. Ĉiu partio ja estos des pli prospera k vigla, ju pli ĝi havos membrojn klerajn k bone edukitajn de laborista vidpunkto. Ĉu ne estas klara por ĉiu, ke *nur* SAT povas ludi tiun kulturigan rolon?

Efektive, ĉiu nacia asocio ne estos objektiva en siaj informoj k klarigoj, ĝi estos ĉiam influata de naciaj cirkonstancoj. Aliflanke, ĉiu informado k klerigado farata de iu partio, ne povas esti sendependa de ĉiuj lab. tendencoj. Ĝi emos famigi okazaĵojn favorajn por si, silenti pri aliaj ne malpli veraj, sed malfavoraj, k pritrakti la temojn nur de partia vidpunkto. Plie ĝi grandparte dependas de personaj amoj k malamoj. Tamen, por decidi ion gravan, estas antaŭe necese esti bone informita, k aŭdi pri plej diversaj opinioj. Utopio ne taŭgas, fermi la okulojn ne utilas, abstraktaĵoj ne sufiĉas; ni rigardu la mondon k penu el la spertoj eltiri lecionojn!

Nur SAT-gazetoj k -eldonoj povas helpi por tio, ĉiuj aliaj fontoj estas dubindaj pro plej diversaj kaŭzoj jam klarigitaj parte. Verkantoj de l' artikoloj en “S-ulo“ k “LNE“ plej ofte ne konas unu la alian k ne estas konataj de la legantoj; tial oni povas ĝenerale pli fidi al ili ol al partiano aganta en sia propra partio. Ili loĝas en plej diversaj partoj de l' mondo k tiel liveras pri iu ajn problemo tre riĉan k sennaciecan materialon.

Spite sia ĝis nun limigita amplekso (dependas nur de ni, disvolvi ĝin), tiaj informoj k diskutoj estas multvaloraj por agitulo, kiu deziras decidi pri iu ago, iu “agitad-linio“ aŭ iu gvidvorto necesigonta dum longaj monatoj, eĉ dum jaroj, forteluzojn, monelspezojn k kiu eble kondukos K-dojn en malliberejojn aŭ eĉ al morto en socia batalo.

La agad-decido apartenu nepre al la diversaj partioj. Sed la elementojn necesajn por trafe elekti ĝustan vojon, ni prenu ie ajn en laboristaj rondoj. Ni atentu pri tio, kion oni nomas “profesia aliformado“, t. e. pri fizika aŭ psika speciala konformado de la korpo aŭ menso, konsekvenca je ĉiutaga ripetado de samaj gestoj, de ĉiutaga ĉeestado en difinita medio, kie la kondiĉoj estas ĉiam samaj. Tiam la menso estas kvazaŭ modelata de la ĝin ĉirkaŭanta medio k tute ne plu kapablas forigi tiun influon. Por kontraŭi al tiu danĝero, kiu kripligas nian spiriton, ni fortigu SAT, ni kore deziru k agu por ke ĝi estu *sendependa de ĉiu ajn partio.*

Antaŭ nelonge mi renkontis komunistan K-don, amikon mian, kiu plendis pri iu “kontraŭrevolucia“ agado de SAT k diris: “Ha! se SAT estus gvidata de komunistoj, kiom pli ĝi helpus al revolucia movado!“ Al li mi respondis jene: “SAT havas nun ĉ. 6500 membrojn k “S-ulo“ 4000 abonantojn. Ĉu vi povas diri al mi, kiom restus da membroj, se ĝi estus taksata kiel komunista asocio?“ Mia amiko, kiu scias kiel estas malfacila komunista propagando en laboristaj rondoj (ĉar li ĉiutage faras ĝin) iom hezitis. Mi respondis por li: “Restus en SAT nur la komunistoj k malmultaj simpatiantoj. Vidu mem, mi rediris, kiom vi

AL “SENNACIULO“

N. Bartelmes.

Linioj presitaj, kiel vi fariĝis vivaj, parolaj!
Kiel vi elpaŝis el via nigra, preskolora estado,
Transformiĝis je senco, valoro, esprimo!
Fiksiĝas rigardo sur nudan ciferon en supra maldekstra angulo:
Tricent!
Tricent numeroj! Paĝaro multnombra, varia, impresa!
Ho, kiom da peno, laboro, da kolektiva strečado,
Kreado k reproduktado — kaŝiĝas en tiuj literoj!

Gazeto modesta, sen agita aplombo,
Kiel vi fariĝis legaĵo ŝatata de miloj
Da dise sur tera spaco loĝantaj proletoj!
Kaj kiom da ĝojoj, da emocio vi portis tien — alien . . .
Kiom da pensoj, sugestoj, instigoj vi semis —
Kiom da interligoj solidaj, porvivaj vi kreis!

Mi vidas vin portata en la kabanon de l' terkulturisto,
En malkomfortan ministan loĝejon,
En oficistan ĉambron kun gust' aranĝitan,
En izolecon de vasta kampar-regiono,
En sablobordan dometon, kien lekas la ŝaŭmaj ondoj de l' maro,
En kvaran etaĝon de ludomego grandurba,
Kaj ĉien, kie laboristoj eklernis per esperanto
Pensi pri unuecigo de l' mondo . . .

Vin tenas manoj de blanka, de bruna k flava koloro,
Manoj kalaj k ostaj, okuloj legas vin akraj,
Kaj mildaj, doloraj, — morte-trankvilaj k ardaj,
Flam-radiantaj.
Kiom variaj la formoj, sed unuanima l' akcepto!
Ĉu ne ariĝas ĉirkaŭ tiu sennacieca fokuso
Ĉiuj per lingvo unuigitaj, pretaj al sento komuna?
Viglas la laboristaj esperantistoj.
Leteroj flugas al redaktejo,
Senĉese, sur ĉiuj vojoj.
Kaj el la multkolora ĥaoso
Formiĝas ekstrakto;
En manojn ĝi iras de l' kompostisto.
Kaj ĉiusemajne la freŝa presaĵo atestas,
Ke vivas SAT-anaj ideoj, pensado,
Kreiĝas spirito neniam konita,
Unika, mirinda k barojn venkanta.

Hej, bone vi fartas, mia vivkunulo,
Vi paŝas fiere k nerezisteble
En tago, kiam tricentan fojon
Vi renaskiĝas.
Hej, kara amiko, promesu pli bonon . . .
Malferma staras la pord' al estonto . . .
Vi frapu k frapu, vi semu k semu,
Vi varbu k voku, arigu la junajn,
Vi plugu la grundon por riĉa rikolto!

estas da komunistoj en SAT, vidu, kiom la simpatiantaj rondoj nedubeble malpliiĝis, k poste kalkulu, kiom efika estus la propagando de 'S-ulo', se ĝi estus komunista gazeto. Ĝi propagandus nur al komunistoj." La samon mi estus povinta diri al socialista K-do.

Per tio mi volas konkludi, ke en sia nuna formo SAT propagandas por ĉiuj partioj, t. e. laboras por la bono de la Proletaro. Se ĝi estus *nur* unutendenca asocio, ĝi utilus nur al koncernaj partianoj k havus malgrandegan agadkampon. Ke ĉiu K-do pripensu bone tion antaŭ la venonta kongreso k defendu, kontraŭ ĉio, la laboristan senpartiecon de SAT.

SAT KAJ ĜIA ĈEF-ORGANO "SENNACIULO"

Georgo Saville (1092), Novjorko

Okazoj kiel ĉi tiu decidigas nin ekmemori la malnovan demandon: "Quo Vadis?" (*Kien ci iras?*). Nia celo estas hakmarkita (en la Jarlibro), sed ĉu ni penas vere efektivigi ĝin? Jen kion ni ĉiam k senĉese demandu nin.

Laŭ mia observado, malatentante pesimismon k optimismon, mi kredas, ke nia membraro, ĝenerale, refaras la samajn erarojn, kiujn ĉiuj pioniroj mond-organizaj, de la historia komenco ĉiam faris. En sia provo al grandigo de nia anaro la fervoruloj forgesas la kvaliton, pri kiu admonas nia Statuto; ili lasas tion al la estonto, kiu neniam, en neniu antaŭa organizo, ankoraŭ venis. La estonto ĉiam disvolvis ion alian ol la komencantoj proponis.

SAT, per siaj kongresoj k referendumo, estas demokratia organizo. Se oni ne volas akcepti la kritikon pri demokratio de ties malamikoj, kiel ekzemple Niĉe (*Nietzsche*): "Demokratio signifas la subigon de grandaj homoj — kiel povus grandaj homoj subiĝi al la indignaĵoj k maldecoj de elekto? Kian ŝancon havus ili?"..., ni tamen devas akcepti kiel gvidilon kritikon de amikoj (protagonistoj) de demokratio, el kiuj la plej brila estis Benedikto Spinoza. Jen kion li diras: *Tractatus Politicus* (Traktajo Politika). "Demokratio estas la plej racia formo regada; ĉar per ĝi ĉiu subiĝas al la kontrolo aŭtoritata super siaj agoj, sed ne super sia juĝkapablo k racio; pro tio ke ĉiuj ne povas samopinii, la voĉo de la plimulto havas la leĝan potencon... La neperfekto de demokratio kuŝas en tio, ke ĝi tendencas elektigi mezkvalitulojn — kion oni ne povas eviti, escepte se oni limigus la okupojn de oficoj al instruitaj spertuloj. Nombroj, per si mem, ne povas produkti saĝon nek prudenton, male, ili povas elekti la plej maldelikatajn flatulojn. La kaprica temperamento de la popolamaso preskaŭ malesperigas tiujn, kiuj havas sperton kun ĝi; ĉar decidigas ĝin nur emocio k ne racio. Tiel demokratiaj organizoj estas regataj de mallonge oficantaj demagogoj, k homoj bonkvalitaj malinklinas kandidatiĝi kiel funkciuloj, por ke juĝu k taksu ilin iliaj malsuperuloj. Se ne tuj, tamen tre baldaŭ, la pli kapablaj homoj ribelas kontraŭ tia sistemo, eĉ se ili estas en malplimulto... Egalo je povo ne estas stabila stato; homoj, laŭ sia naturo, ne estas egalaj, unu al la alia, k kiu atendas egalon inter neegaluloj, atendas absurdaĵon. Demokratio devas ankoraŭ solvi jenan problemon: Kiel oni povas akiri la plej bonajn energiojn homajn k dume doni al ĉiuj egale la elekto-rajton, por ke tiuj elektu la instruitojn k kapablojn, per kiuj ili funkciu." Spinoza mortis antaŭ ol li finis verki pri tiu problemo k neniu alia, de post tiam, solvis ĝin. Kion do ni faru? Mi nur povas diri, kiel *mi lernis*, ke oni faru k kian faradon mi malŝatas.

Se oni bezonas novan oficiston en SAT-Rondo aŭ en SAT ĝenerale, oni proponu nur tiam kiam oni *funde mem* scias la plenumotajn aferojn (*konu vin mem unue*). Se ne, prefere, proponu neniun. Penu elektadi SAT-anece, ne laŭ via parti-tendenco; ĉio tio ne signifas, ke vi ne vigle observu ĉion k preparu vin por estonta kapablo. Neniam proponu K-don aŭ voĉdonu por li, ĉar vi konis lin en Vieno, Parizo ktp., ĉar li estis kompleza al vi, ĉar li konsentas kun vi ĝenerale, ĉar li oratoras bone, ĉar li estas via sampartiano.

Al la SAT-junularo kandidatonta por oficoj: Gardu vin de supraja, facile akirebla "scio". Lernu funde nur unu fakon unue, por kapabliĝi al ofico de tiu fako, antaŭ ol vi akceptos ĝin. Se vi estas fervora ano de komunista, social-demokrata aŭ iu ajn alia partio aŭ grupo, vi povas tamen esti bona SAT-ano — uzi la SAT-aparaton por servi vian partion (konforme al la SAT-Statuto), sed ne "ekspluati" vian SAT-Rondon finance k aliel por la profito de via partio, kiu, laŭ vi, estas la sola savilo de la Laboristaro Tutmonda. Neniam forgesu, ke SAT estas kleriga, kultura organizo, kiu estas super-partia.

De niaj elektoj dependas nia utilo estonta. *Sennaciulo,* kiel nia ĉef-organo, povas nur speguli la spiritan kvaliton de sia legantaro, t. e. la SAT-anaro, aŭ nur uzanta grandiozan nomon sensignife. La rezulto dependas de la seriozo de la plimulto.

MIA "ISMO"

SAT-ano 61, Dortmund

Antaŭmilite mi okupis min speciale nur pri sindikatismo. Mi apartenis ankaŭ al la tiama socialdemokrata partio, aŭskultis tie plej diversajn paroladojn, sed neniam partoprenis debatojn. Mi ĝojis pri la bela celo "Socialismo" k konfidis al la partigvidantoj.

Venis la mondmilito. Atakis min kelkaj laborkolegoj, tielnomataj "indiferentuloj", (nepartianoj), riproĉante, ke mia partio ne agis konsekvence konsentinte la militkostojn postulitajn de la monarkista registaro. Pro "partidisciplino" mi defendis "mian" partion malgraŭ ke mi interne sentis la pravon de tiuj "indiferentuloj".

Unu post alia laborkolego forlasis la laboron por defendi "sian" patrion... Iuj mortfalis, aliaj vundiĝis eĉ kripliĝis. Pro eta korpa manko mi komence estis "maltaŭga" por militservi, sed post du jaroj oni ankaŭ mobilizis min por anstataŭi la mortfalintajn k kripliĝintajn "heroojn".

Post 10-semajna militekzercado oni ekspedis min al la tiama rusa militkampo Volinio. Tie mi estis unue ĉevalflegisto k loĝis pleje ĉe kamparanoj. Mi ne parolis ruse, la kamparanoj ne sciis germane. Mi observis ilian konduton, precipe la religian. Mi treege emis paroli kun ili pri la stulto de ilia dikredo k fitendenco de la milito ktp. Sed ho ve! mankis al ni la interkompreniga lingvo. Ĉi tiu manko de unueca lingvo precipe dum la militempo montriĝis al mi pli k pli.

Je la militfino hejmveturante (Leipzigon) surfervoje rusa "popolkomisaro" dum interparolado informis min pri la ekzisto k strukturo de esperanto. Hejmenveninte mi tuj eklernis tiun lingvon k nun uzas k instruas ĝin. Do, pro personaj spertoj el la praktika vivo mi nun estas kaptita de la "esperantismo"! Tamen mi krome estas organizita sindikate, partie, liberpensule, sporte k alie. Ĉu prave?

"Ne, malprave", diras iuj, "unue estu politikisto!" "Jes, dankon por via instruo", mi diras, "sed permesu, ĉu la 'politikistoj' jam ekkonis la valoron, neceson k lernendon de esp-o?" "Ho jes", oni respondas, "sed ili ne havas tempon por mem lerni k propagandi aŭ eĉ instrui ĝin". Do, nun mi demandas vin, kara leganto, ĉu ne estas bone por la tutlaborista movado, ke ekzistas "specialistoj" okupantaj sin precipe pri propagando k instruado de

esperanto? Ekzistas ja multe da "ismoj" en la laborista movado. Sed manko de tempo, mono, persona emo ktp. malhelpas partopreni aktive ĉiujn tiujn ismojn. Tial, tute racie, kreiĝas specialaj aktivuloj sur specialaj kampoj, por energie antaŭenpuŝi iun ideon. Unu el ili estas la "esperantismo". Tiujn "specialistojn" oni ne rajtas riproĉi, ĉar ili ja faras tion, kion la "universalaj" politikistoj ne povas, ne emas aŭ ne volas fari.

Kiel ekzemplo, ke per la "esperantismo" oni kapablas krei altan spiritan nivelon, servu jena fakto: En unu el niaj grupvesperoj okazis 5-minutaj paroladoj, per kiuj estas traktitaj jenaj temoj: 1. Kontraŭsemitismo. 2. Nova propagandrimedo. 3. Paneŭropa problemo. 4. Deveno de malsanoj. 5. Tendenco de bestŝirmklubo. 6. Vegetarismo. 7. Oratorkurso. 8. Satira rakonto. Ankaŭ en niaj Demandrespondvesperoj estas starigitaj k diskutitaj la plej diversaj temoj. Tiel ni reciproke klerigas nin spirite k lingve, do, "batas du muŝojn per unu bato".

Multon mi jam aŭdis pri nia tasko "peri" interrilatojn kun la diverslingvaj proletoj. Jes, certe tio estas grava, sed ni ne forgesu, ke la perado k traduko de korespondaĵoj *ne povas* anstataŭi la valoron de tute persona interrilato inter diversnaciaj laboristoj. Ni tial ja elektis esperanton, ĉar ĝi estas lernebla de ĉiu laborulo.

Do, vivu la "esperantismo" kiel ero de la tutlaborista movado tutmonda!

LA SAT-ARBO

Muri, 102

En mia ĝardeneto staras bela frukt-arbo, kiu foje ricevis la nomon SAT-arbo, ĉar ĝi estis plantita samjare kiam fondiĝis SAT.

Flegata de tre lerta ĝardenisto, la arbo fartas bonege. Ĝiaj radikoj enpenetris bonan teron, el kiu ĝi suĉas vivdonan sukon. Ĝia trunko ĉiujare plidikiĝas k ĝiaj branĉoj formas vastan kronon, sur kiu kreskas miloj da burĝonoj. Dum ĉiu printempo la arbon ornamas belega floraro k dum ĉiu aŭtuno ĝi portas dolĉajn fruktojn.

Ĉi tiu arbo ŝajnas al mi bone simboli nian SAT-organizon, kies radikoj jam funde enpenetris la proletan medion k el ĝi suĉas vivdonan sukon. La branĉoj, kiuj jam etendas sin tra la mondo, estas niaj proletaj esp. societoj k la burĝonoj estas ni mem.

Do dependas ĉefe de ni mem, ĉu SAT portu valorajn fruktojn.

Kiam ni rerigardas al la dek pasintaj jaroj, ni povas konstati, ke unu el la plej valoraj fruktoj sur la SAT-arbo estas senkompare *Sennaciulo*. Jam 300-foje ĝi aperis k kiel bona amiko vizitis niajn ĉambretojn por raporti kiel vivas k batalas proletfratoj en fremdaj regionoj, en malproksimaj terpartoj. Sugestojn k konsilojn ĝi kiel bona amiko donis en aferoj por ni malfacile solveblaj.

Por ke la SAT-arbo ĉiam portu nur valorajn fruktojn, estas necese, ke regu kunlaboro en plena harmonio. Se ne, ni devas pripensi, ke iutage ĝardenisto venas por fortranĉi branĉojn, kiuj eble malfortigas la tutan arbon. La vivo de ni unuopaj burĝonoj sur la SAT-arbo estas mallonga. La enigmo de l' ekzisto eterne ripetiĝas, sed vivas daŭre, post ni, nia funda laboro.

En la konscio, ke nia penado estas valora por ni mem, kiel por la tuta homaro, ni daŭrigas la laboron k kiam ankaŭ estonte aperas valoraj fruktoj ĝueblaj por ĉiam pli multaj el niaj gefratoj, ni povas kun trankvilo konstati, ke ne vana estis nia penado.

LA SIGNIFO DE "SENNACIULO" POR MALGRANDNACIANOJ

H. Dresen (4227), Estonio

Ne estas granda feliĉo esti naskiĝinta kiel ano de malgranda nacio, kies lingvon parolas malpli ol unu miliono da homoj. Kiom da malfacilaĵoj prezentiĝas al tia homo, malfacilaĵoj, kiujn tute ne scipovas imagi anoj de grandnacioj. Kiom malfacila estas antaŭ ĉio jam la diversflanka sinklerigo, precipe por personoj, apartenantaj al la laborista klaso! En Estonio, antaŭ ĝia sendependiĝo, do kiam ĝi ankoraŭ estis provinco de Rusland, tiutempe la registaro tute ne atentis la estonan lingvon, sed en la lernejoj oni instruis ĉion en la rusa lingvo, escepte la devigan biblian historion, lernatan germane. Oni imagu nur, ke okjara infano devis scii du fremdajn lingvojn por komenci sian lernadon en lernejo! Kaj ĉi tiu lernado mem — ĉu ĝi ne estis plejparte simpla mekanika parkerigo de frazoj nekompreneblaj, egale ĉu ili rilatis al aritmetiko, historio, geografio aŭ aliaj lernaĵoj! Sed rezulte de la grandega perdo de tempo k energio la finintoj de elementa lernejo scipovis tamen balbuti ruse tute kontentige k tiuj de mezlernejo parolis libere almenaŭ ruse k germane, aŭ ili estis do malfermitaj la trezoroj de du riĉaj literaturoj.

Orig. de H. Linseisen

Nun Estonio estas sendependa respubliko k la oficiala lingvo de la lando estas la estona lingvo. Kompreneble nun ĉio en la lernejoj estas instruata ĉi-lingve, tiel ke la nunaj infanoj povas ankaŭ kompreni, kion ili lernas. En la mezlernejoj estas instruataj la germana k angla lingvoj, kelkie la franca, preskaŭ nenie plu la rusa — pro kompreneblaj kaŭzoj de danĝera najbareco. Kiun fremdan lingvon oni instruu en la elementa lernejo, pri tio la koncernaj institucioj disputas jam dum multaj jaroj; dume ĉi tiu lingvo estas la germana. Certe la finintoj de mezlernejo iagrade tamen kapablas uzi la lernitajn lingvojn, sed ili ja estas relative malmultaj, la infanoj de laboristoj devas plejparte kontentiĝi per la elementa lernejo. Ili do scipovas bone nur unu lingvon, la estonan, la kono de la germana ne sufiĉas eĉ por legado. Oni imagu nun, ke tia junulo deziras plivastigi sian horizonton rilate al politiko k sociologio, li volas scii, kiel vivas la laboristoj en aliaj landoj, kiajn rimedojn ili uzas en batalado kontraŭ la kapitalista socio-ordo — kion li povas fari? Lin ĉirkaŭas libroj, tre diversaj libroj, sed ili parolas nenion pri tiuj demandoj: ja la libroeldonado estas tre riska k multekosta afero en lando kun malmultnombra loĝantaro, nur "solidaj" kapitalistaj organizoj povas okupi sin pri ĝi, k ili certe gardos sin eldoni librojn, subfosantajn ilian propran sekurecon. La popolon oni nutras per dolĉe-sentimentalaj aŭ kriminalaj romanaĉoj, k al lernemuloj oni prezentas popularajn verketojn pri sendanĝeraj sciencoj ĝeneralaj. La libro-eldonejoj daŭrigas agi laŭ devizo de lernejaj administracioj, penante eviti ĉion, povantan igi la homojn pensi memstare pri la sociaj demandoj, pri la interrilatoj inter burĝo k proleto ktp.; ilin subtenadas kinematografoj k radiostacioj per siaj same sendanĝeraj, ŝajne sentendencaj programoj. Kaj la gazetaro ankoraŭ! Estas nature, ke en blanka lando ne estas eble aperigi ruĝajn gazetojn, la "preslibereco", lojale antaŭvidita en la konstitucio,

ĉiam trovas kaŭzojn por fermi tiajn entreprenojn ofte post aperigo de apenaŭ 1—2 numeroj! Kaj tiel ankaŭ proletoj, volantaj esti iom informitaj pri la vivo en la tutmondo, povas ofte legi nur pure-burĝajn gazetojn k jurnalojn, scipovantajn prezenti la okazaĵojn politikajn en lumo, favora por ili, saĝe prisilenti la kuraĝigajn venkojn k atingojn de la proletaro k ruze uzi okazajn mispaŝojn de la laborista klaso por trafe primoki la "senfruktan baraktadon de sencerbaj malkleruloj", volantaj mem aranĝi siajn aferojn anstataŭ vivi "senzorge sub bonvola k saĝa gvidado de siaj estroj k mastroj".

En tia stato estas estona proleto, fininte la elementan lernejon. La estonaj libroj k gazetoj ne kontentigas klaskonsciulon, samtempe li scias, ke aperas milionoj da bonaj, interesaj gazetoj, libroj, ruse, angle, germane, france — sed ilin li ja ne komprenas! Lerni ĉi tiujn lingvojn li ne povas, ĉar li devas labori streĉe, se li ne volas morti pro malsato — por tia longedaŭra lernado restas nek tempo nek mono...

Jen por tiaj homoj estas grava esperanto! Kiel multaj tiaj "senlingvuloj" jam lernis esperanton k iĝis entuziasmaj legantoj de *Sennaciulo!* Dum anoj de grandnacioj ofte plendas pri la enhavo de "S-ulo", multe da estonaj proletoj ekz. legas avide preskaŭ ĉiujn artikolojn en nia sola internacia interligilo, havante tiel la eblon rigardi multajn okazaĵojn, demandojn politikajn k sociajn, en alia lumo, ol ĝin montras la lokaj gazetoj, ekpensi pri iuj problemoj, antaŭe neniam enkapiĝintaj, aŭdi, kiel vivas la samklasanoj en plej diversaj anguloj de la tutmondo. Kompreneble ĉio ĉi estas dume nur minimuma respeguliĝo de proletaj pensoj k vivo, sed ni havas firman kredon, ke gazeto, dum sesjara ekzistado sukcesinta havigi al si tian firman pozicion en la rondoj de klaskonsciaj proletoj, ja kreskos senĉese, ĉiurilate, k iĝos iam same necesa k neanstataŭigebla por proletoj, parolantaj iun el la mondlingvoj, kia ĝi estas jam nuntempe por laboristoj en malgrandaj landoj, kies lingvo estas nekonata eksterlande k kiuj povas senti sian interligon kun alilingvuloj nur pere de esperanto, pere de esperantaj gazetoj.

preferus ekscii, kiel la laboristoj provas forigi tian malbonan staton; kiel ili sin organizas tiucele, ktp. Kiuj partioj, sindikatoj, kooperativoj ktp. ekzistas? Ĉu la gvidantoj de tiuj organizoj estas lertaj, popularaj ktp.? Kiom da anoj ili havas, kiom da gazetoj ili eldonas, kiom da legantoj havas tiuj gazetoj, ktp. ktp.?

Mi pretiĝis al respondo, rebato... sed Lanti tuj kaptas alian temon... k donas al mi alian taskon[1]. Li flue parolas por ne permesi al mi reiron al la unua temo. Terura homo! Kiom mi kompatas mian amikon Bartelmes, kiu ĉiutage kunlaboras kun li! Bartelmes estas ja "SAT-ana" sanktulo por toleri la aĉan karakteron de Lanti!

Post nia disiĝo mi bone pripensis la temon. Certe Lanti troigis la malbonon, oftaj bone verkitaj artikoloj aperas en "S-ulo". Tamen ni devas akcepti grandparte la konstaton de Lanti. Ni tre malmulte scias per "S-ulo" pri la kondiĉoj de l' klasbatalo en la diversaj landoj. Ni citu du ekzemplojn: *El Britio* — Baldaŭ okazos la X-a Kongreso de SAT en Londono. Artikoloj aperis en "S-ulo" enhavantaj historiajn sciigojn k priurbajn informojn. Facile oni povus legi tiujn detalojn en simpla reklama gvidlibro. Mi nenion legis pri la klasbatala situacio en Londono[2]. Ni ne konas la opinion de niaj Londonaj amikoj pri la hinda problemo, pri la ĝenerala opinio rilate al la ĉefministro Mkdon'ld *(Macdonald)* en tiu problemo, pri la konsisto de la komunuma parlamento, tendencoj en la laborista movado ktp.

La dua ekzemplo — pri germana urbo *Essen.* La 8-a Asocitago de GLEA okazis en tiu industria urbo. La reklamado por tiu kongreso anoncis pri *"la ruĝa Essen".* Delegite de SAT al tiu kunveno, mi informpetis pri la situacio de la revoluciaj partioj. Laŭreklame, mi opiniis sincere, ke tiu urbego estas direktata ĉu de komunistoj, ĉu de socialistoj... k la respondo estis jena: La *Centro* (katolikoj) estas la plej forta partio k ili tenas la plimulton... la komunistoj k la socialistoj venas nur poste... Estas stranga "urbo ruĝa"! "S-ulo" neniam raportis pri tiu miriga situacio. Laŭ niaj teorioj, la industriigo kondukas al socialismo, k ni konstatas, ke en Essen, unu inter la plej *industriaj* urboj el la tuta mondo, la socialismo estas senpova! Necesus, tre utilus detala raporto en "S-ulo" pri tiu kontraŭdiro...

Sed mi sincere konfesu, ke la deziroj de Lanti estas malfacile plenum-

MALGRAŬ ĈIO!

L. Bergiers (630), Bruselo

Nia "S-ulo" tricentafoje aperas hodiaŭ. Ni povas konstati, ke ĝi jam trapasis la danĝeran aĝon... La insidoj, la atakado, la kalumnioj, kvazaŭ ne kaŭzas malbonon al ĝi. Ĝi iras la vojon, malgraŭ ĉiuj, malgraŭ ĉio. Ĝi fariĝis la plej interesa el ĉiuj esperantlingvaj revuoj k gazetoj k restis la sola "sennacieca" organo. Bone redaktita laŭlingve, estus tamen necesa, ke ĝi forte pliboniĝu laŭenhave. Ŝajnas, ke la bonvolo de multaj K-doj ĉiulandaj estas akirita, sed ŝajnas ankaŭ, ke la plej granda parto el tiuj K-doj ne bone pripensas la taŭgan verkmanieron por nia *semajna* gazeto. Tre multaj artikoloj temas pri aktualaĵoj, kies intereso estas relativa k kiuj perdas sian sencon, se prokrasto en la apero intertempe estiĝas.

Cetere tia ankaŭ estas la opinio de la gvidanto de nia organo. Sed ĉu li permesos, ke mi iel perfidu liajn pensojn malkaŝe antaŭ mi eldiritajn? Ĉu ĉi tio ne trafos en la teruran paperkorbon, kiun mi vidis en la Redaktejo okaze de vizito?

Do, ni ekparolis pri nia movado, pri nia gazeto. Mi profitis la okazon por gratuli lin pro la bona sukceso de "S-ulo" (jus la 4000-a abonanto estis kaptita!). Tuj rideto aperis ĉe liaj lipoj harkovritaj. Ĉu mokon ĝi esprimas?... Sed lia rido ne longdaŭras... Preskaŭ kolere li eksplodas:

— Nu, diru tion al la varbotoj! sed ne al mi! "S-ulo" fakte estas *ne tre valora,* ofte ĝia enhavo estas eĉ ne interesa. Ni *blufas,* ni fanfaronas, dirante, ke per esperanto oni povas esti bone informita ktp....

— Ne, Bergiers, ne ĝis nun; nur tre malgrandskale la faktoj pravigas niajn dirojn.

K-do Lanti certe estas memkritikemulo! Estis iom amuza por mi tiu atako kontraŭ sia propra laboro. Spertinta pri la ŝercemo de nia gvidanto, mi ja kredis je denova mistifiko. Mi eĉ ne respondis... ĉar mi sentis, ke mankis konkludo... certe Lanti daŭrigos. Li karesas sian barbon k fiksante min per rigardo absolute serioza:

— Ne kredu, almenaŭ, ke mi ŝercas. Nu, faktojn! Vi venas el via "sendependa" Belgio, k mi tute malkaŝe diras, ke se mi scias ion pri via kara lando, tio ne estas dank' al "S-ulo". Ĉe vi, kiel ĉie, bedaŭrinde neniu SAT-ano provis prezenti al nia legantaro sufiĉe precizan k detalan bildon pri la diversaj partioj, tendencoj, disputoj, venkoj, malvenkoj ktp. Oni scias nur diri, ke la laboristoj vivas *mizere,* estas ekspluatataj ktp. Fulmotondro! ĉiu estas konvinkita pri tio, ĉar ni vivas en kapitaliste regataj landoj. Ni

[1] Veturi al Essen por tie reprezenti SAT.

[2] Estu farita escepto pri la artikoloj de *Ofiro.*

PENSOJ OKAZE DE LA 300-a

P. Bout (15 396), Rotterdam

En "S-ulo" n-o 294 mi estis memorigata pri baldaŭa apero de jubilea numero. La 300-a numero! Tiuokaze mi unualoke deziras gratuli la K-dojn, per kies laboro SAT povis atingi tiun grandan sukceson; ĉar ĉiu, kiu iom aktive agadas inter laboristoj, scias, ke tio ne estas bagatela afero. Por tiaj atingoj oni bezonas obstinon, k antaŭ ĉio grandan fidon pri la afero, por kiu oni laboras. La laboristaro ja ĝenerale, pro facilanimeco naskita el tradicio, ne facile konvinkiĝas pri la utilo de esperanto por la tutmonda proletaro.

Se oni demandus min, kio estas plej bona en nia neŭtrale ruĝa movado por esti instruata pere de nia gazeto al la K-daro, tiam daŭre aperas en mia memoro la n-oj 270, 278 k 286, kies ĉefartikoloj pritraktas la "Sennaciecan Grasajan Truston", la "Sennaciecan Alumetan Truston" k la "Militan Industrion"...

Legante k pripensante tiujn artikolojn, ni povas diri, ke en ili niaj klasmalamikoj montras sian realan vizaĝon. En tiuj artikoloj ili plene montras al ni, kia estas la plej bona vojo por akiri profitojn, k tiam ni povas konstati, ke ili supernacie organizadas sin por teni en subpremado la laboristamasojn k akiri kiel eble plej grandan profiton.

Ili tute ignoras la nacian ŝtaton. Ĉu ĝi estas respubliko, konstitucia regno aŭ regno regata de imperiestro, — ili ĉiam ridetas k neatentante la landlimojn ili donas al si la manon. En pacaj tempoj ili pruntedonas monsumojn al ĉiuspecaj regnoj kondiĉe ke ili akiru renton k monopolon, en tempoj militaj ili tiel aranĝas la aferojn, ke ili trankvile k senĝene, dum la amasoj laboristaj interbuĉas sin, povu rezultigi gajnon, k la registaroj diverslandaj tre pie protektas ilin.

Kaj kion faras ĝis hodiaŭ niaj laborist-organizoj? Tute prave la ĉefdirektoro de la Alumeta Trusto Ivar Kreŭger povis "fiere k mokridante deklari al lin intervjuanta ĵurnalisto: 'Ni povas tute ignori laboristajn sindikatojn. Ili signifas por ni nenion'". Kial? Ĉar la ligiloj inter diverslandaj proletoj estas tiom malfortaj k iliaj gvidantoj estas plejofte nur naciuloj...

La kapitalistoj, la mastroj en la nuna soci-sistemo estas fortaj, ne pro tio ke ili estas eksterordinaraj estaĵoj aŭ iaj dioj, sed nur pro tio, ke ili komprenas la utilon de la supernacia organizo-sistemo. Ili ne klaĉas pri dio[1] nek ŝtato, sed organizas sin mondskale, ne nur teorie, sed efektive k antaŭ ĉio en la praktiko, ekspluatante la ŝtatojn kun iliaj popoloj.

Mi esperegas, ke niaj oficantaj K-doj en daŭra kunlaboro kun la aliaj en la venontaj 300 numeroj pli k pli klare k konvinke instruos al la SAT-K-doj, kia estas la vojo k kiaj la rimedoj por atingi socian sistemon, en kiu la homo jam ne ekspluatas sian kunhomon, sed en kiu homoj ekspluatas nur aferojn k objektojn utilajn al la tuta homa socio, k mi finas mian artikoleton per jenaj linioj, kiujn verkis rusa K-do:

Kio helpas nin sur tero
Por la granda nia cel'?
Ĉu la diabloj de l'infero?
Ĉu la dioj en ĉiel'?

Ne, amikoj! Nek la dioj,
Nek la diabloj de l'infer' —
Nur ni mem per propraj scioj
Ĉion venkos sur la ter'.

[1] En broŝuro eldonita de la Nederlanda Ligo de Fakunuiĝoj, kiu nuntempe nombras 255 mil membrojn, ni legas: "Ĉiu, aliĝinta ĉe la moderna fakunuiĝo, povas plenumi siajn religiajn devojn laŭ propra deziro. Por ni tio ne tuŝas la batalon de laborista klaso.

AŬTORITATA OPINIO

S-ro d-ro W. Lippmann, la Direktoro de l'Sekcio "Gramatiko" ĉe la Esperantista Akademio", kiu estas regula leganto de "S-ulo" k bonvolis liveri al ni plurfoje tre interesajn "lingvajn respondojn", publikigitajn en "La Lernanto", esprimis en letero de 10. marto 1930 sian opinion pri nia gazeto per jenaj vortoj:

"... *Mi legas 'S-ulo'n kun granda intereso k admiras ĝian bonegan lingvan kvaliton ... Mia sincera laŭdo eble havas pli grandan gravon pro tio, ke mi ne estas proleto k ke tial la celado de SAT nur malgrandaparte koncernas min persone. Tamen mi ĉiam denove ĝojas pri la serioza, riĉa k bonforma enhavo de la ĉiusemajne akurate aperanta batalorgano k edukilo de la proletaro, kies redakto, precipe ankaŭ en lingva rilato, povas esti modela al la cetera Esperanto-gazetaro. Tial ĝi estas tre valora ankaŭ de ĝenerale esperantisma vidpunkto k mi ofte uzas ĝin kiel propagandilon ĉe proletoj kiel ĉe aliaj interesuloj* ..."

PROLETAJ LIBERPENSULOJ K SAT-AGADO

J. Burger (601), Essen

La mondmilito detruis nian laboristan esperantan movadon en *Essen*. En jaro 1919 oni denove komencis labori por nia ideo inter proletaj rondoj. Precipe estis liberpensuloj, kiuj — kiel unuaj — komprenis la altan valoron de komuna lingvo por la tutmonda proletaro. Baldaŭ estiĝis laborista esp. grupo, kiu tuj aniĝis al LEA. Tiu ĉi Asocio multe helpis nin rilate al propagando k lingvo-instruo. Tamen por veraj proletaj esp-istoj ĝi ne povis sufiĉi, ĉar ili ja lernis esperanton por uzi ĝin sur internacia bazo. Tial kun granda ĝojo ni legis pri fondiĝo de SAT en Prago en jaro 1921. La plej fervoraj el nia grupo tuj aniĝis. Kvankam nia tiama organo komence aperis kun mankoj, ĝi tamen estis tre taŭga ilo por nia internacia interkompreniĝo, pri kiu ni — malgraŭ ĝiaj mankoj — tre fieris. En *nia gazeto* ja parolis simpla laboristo de iu lando rekte — sen helpo de tradukisto — al sia laborfrato en alia lando en la nature simpla stilo de la laborista klaso pri temoj, kiuj ege interesas pensemulojn. Lingvistaj doktoroj k profesoroj tute superfluiĝis — almenaŭ sur la lingva kampo. Jen grava fakto, kiun plene povas kompreni nur homoj, kiuj *ne* studis fremdajn lingvojn. En nia organo ĉiu laboristo el la tuta mondo — indiferente, ĉu lia haŭto estas blanka, nigra aŭ flava, — povis k rajtis diri siajn mempensitajn opiniojn: nenia dogmo — neniu papo!

SAT kun siaj organoj — intertempe fariĝis pli da ili — disvolviĝis, por ĉiam pli efike servi sur la kultura kampo al siaj membroj k per tio al la proletaro tutmonda. Nia "Asocio de proletaj liberpensuloj en Rur(*Ruhr*)-regiono", en ĝusta ekkono de la kultura valoro de SAT, fariĝis ĝia membro jam antaŭ kelkaj jaroj. Ankaŭ sur la titolo de nia liberpensula gazeto oni povas legi: "Oni korespondas esperante!" Helpe de SAT k ĝiaj organoj nia "Liberpensula Asocio" povis jam ofte konstati atentindajn sukcesojn.

Tiel konceptas ĝin ankaŭ la miloj da kredantaj katolikaj k protestantaj kristanaj laboristoj, kiuj jam de longe estas aniĝintaj ĉe la Moderna Fakligo." Dio ridas k la pastroj frotas al si la manojn!

Jen unu el multaj: Nia *Kultur-Ekspozicio*, por kiu niaj liberpensulaj SAT-amikoj en tuta mondo, precipe en Sovetio, sendis al ni amason da multvalora materialo, per kiu ĝi fariĝis bonega. La originala materialo pri la diversaj "dioj" el ĉiu angulo de la mondo (kelkaj dioj eĉ en originalo!) multe efikas inter la laboristaro — parte kredema — de nia regiono. La polico en ĉeesto de pastro konfiskis grandan parton de nia Ekspozicio. Tamen tio estis por ni bona propagando, ĉar antaŭe la "nigruloj" (klerikaluloj) intencis tute silenti pri ĝi. La bonega materialo el Sovetio plej trafe malkovras la mensogojn de la kulturreakcio tutmonda k de la papo pri Sovetio.

Ĉar ni agas laŭ la devizo "La praktiko estas la plej bona propagando" (ni efikis je ambaŭ flankoj) — nia "Liberpensula Asocio" varbis multajn novajn membrojn k multaj liberpensuloj nun volas siaflanke lerni esperanton.

EL LA ADMINISTREJO

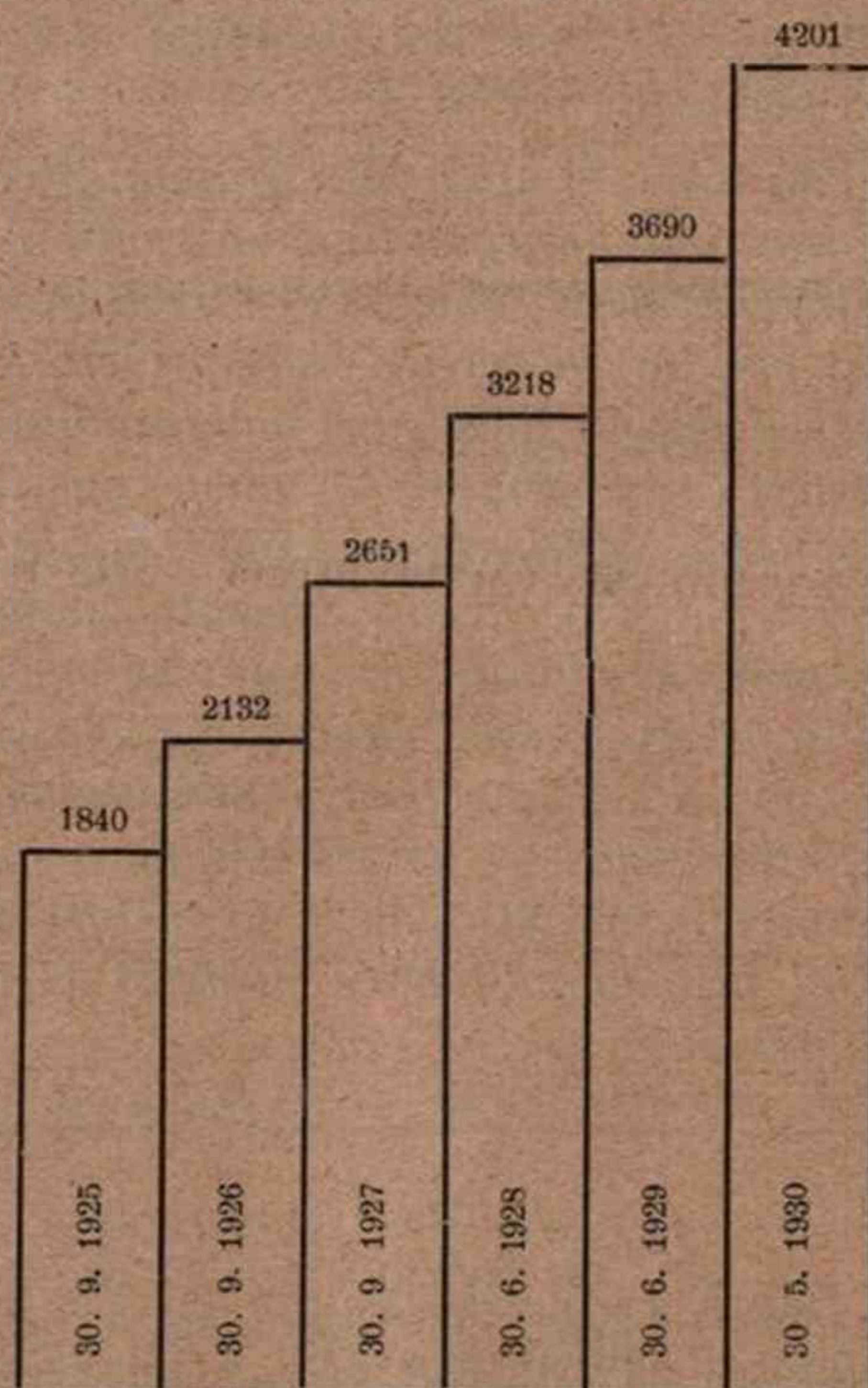
SAT-ano 90, Leipzig

Ni kredas, ke per ĉi tiu artikolo ni iom streĉas la ridmuskolojn de niaj legantoj. Tre certe iom humore verkita artikolo estas sopirata de niaj legantoj, tiom pli ke nia "S-ulo" estas ĉiam tre serioza bubo. Ni ne volas alvoki al vi: "Lernadu, profundiĝu en la lingvon" (ni konsideras tion tute memkomprenebla); ni nur volas montri al la legantaro, kian "salaton" oni ofte devas engluti en la Administracio. Ne nur iuj skribas nacilingve (komencantoj), sed eĉ okazas, ke oni miksas la lingvon, k la recepto estas: duono da nacilingvo k duono da esp. lingvo. Tiuj ĉi leterskribantoj certe supozas, ke en la administrejo sidas poliglotoj, kiuj deĉifras ĉiujn lingvojn! Nu, sed tiu afero ne gravas, ni estas sennaciece organizitaj k facile povas trovi amikon en la koncerna lando, kie troviĝas ĉi tiu "miksulo", k la enigmo estas solvata kun tempo-perdo...

Ankaŭ skribante la adresojn oni ofte tute malklare literumas. Ne nur ekzistas K-doj, kiuj per hieroglifoj klopodas mortigi nin, sed ankaŭ tiaj, kiuj kredas, ke SAT estas jam tiom mondfama, ke ĉiu infano en la tuta mondo scias, kio estas SAT. Antaŭ kelkaj semajnoj ni ricevis leteron, adresitan jene: "Al Sennacieca PRES (SAT), Leipzig." Jen la tuta adreso. Aliaj skribas: "Administracio de SAT, Leipzig". Pro tio jam okazis, ke eĉ la urba administracio de Leipzig ricevis niajn poŝtajojn. Ankaŭ de tempo al tempo la "Regna Instituto de Esperanto" en Leipzig ricevas, pro ĉi tiu malsufiĉa adreso, niajn poŝtajojn. Certe tiuj sendaĵoj ne perdiĝas en Leipzig, ĉar nia poŝto k ankaŭ aliaj instancoj tre bone scias, al kiu apartenas tiuj korespondaĵoj. Antaŭ kelkaj monatoj iu sovetia K-do adresis eĉ sian poŝtkarton jene: "K-do R. Lerchner, Adm. de SAT, poŝtĉeka konto D 137 725, *Wien*." Tamen ankaŭ per ĉi tiu instanco en Vieno ni ricevis la poŝtkarton. Sed per simila procedo certe perdiĝas poŝtajoj.

Nun ni citu ankoraŭ kelkajn interesajn aferojn, kiujn ni dum la lastaj semajnoj kolektis. Ni mencias nur la plej karakterizajn ekzemplojn. El tiuj sekvantaj frazoj oni tre bone povas konstati, kiel la skribinto serĉis la koncernajn vortojn en vortaro k poste, kun interna ĝojo esti trovinta ilin, skribis ilin sur paperon. Sed oni ne nur povas rimarki ĉi tiujn erarojn ĉe komencantoj, eĉ longjaraj esperantistoj faras similajn. Ne citante nomojn, kredeble ni al tiuj K-doj same havigas amuzon, kiel al la ceteraj legantoj.

La senhalta disvolviĝo de "S-ulo"

La kresko de l' abonantaro

Jen la antologio:

"K-do T. ne estas fikse en R. okupita" (ĉeĥoslov. K-do).

"Ĉu vi povas datrevene sendi 30 'Ni Legu'?" (nederl. K-do).

"La 6. de ĉ. t. monato la kartelo aranĝos filmovesperon okaze kiun kuras la filmoj de la sportuloj" (germ. K-do).

"Mi ricevadis gazeton "S-ulo" de Via bone sed kamarado P. J. sendis al Vi de mia abona je la dua semestron kaj Vi sendadas al mi du gazeton por semajne, certe per eraro. Mi esperas ke vi certe komprenas de mia la klariga" (ĉeĥosl. K-do).

"Mia karto mi ne povas ricevis min Bonvolu informi mi, ke mi povas resti sur mia numero mi pagis tuta restadò mono. Se ne mi deziras novan aliĝi" (germ. K-do).

"... por kvaronan jaro Gazetajoj, jam datron 9./V. t. j.; ĝis nun neniam ricevas Gazetnumeroj kaj mi jam tre gojas sur ĝin, laŭ bonstila de la Provnumeron..." (bulg. K-do).

"Mi recevis nek "S-ulo" nek jarlibro kaj membrokarto. Ekkklerigu tion ĉi" (rus. K-do).

"Bonvolu skribi ĉi tiun sumon al mia bieno" (hung. K-do).

"Mi kunpartigas al vi" — li opinias sciigi. Adm. (germ. K-do).

"Mi kunlegas en la let. kelkajn poŝtmarkojn" (germ. K-do).

"Kun egala poŝto mi sendas 5 zlot." (pol. K-do).

"Mi sendas 1 peset. malmanka" (hisp. K-do).

"La adreso de K-do M. estas rekta" (sved. K-do).

"Mi salatas vin prolete via..." (rus. K-do).

"Informu min kiom mi ankoraŭ kulpas" (germ. K-do).

"Ĉu vi aŭ SEU formanĝis mian monon"? (rus. K-do).

"Ne sendu la librojn en mian loĝejon, ĉar mia virino insultas" (germ. K-do).

"Flame mi kisas vin via..." (ĉeĥosl. K-do).

"Bonvolu, mi petas, sendi al mi kopion de Petro" (angla K-dino).

"Ni sendas al vi klasan salutou unue, kaj ni devas beni kuraĝan movadon por liberigi proletojn de la mondo" (japana K-do).

"Mi ricevis sian gazeton kaj dankas vin" (rusa K-do).

"Mi estis en la Adm., sed ŝi ne estis sur" (germ. K-do).

Ni nun volas fini nian kolekton, por ne misuzi la lokon de nia gazeto. Estas ja kompreneble, ke oni povas kompreni la malĝuste skribitajn frazojn. Ja oni eĉ povus kompreni esperanton, se oni nur skribus la vortradikojn, sed oni ne devas miksi la nacian lingvon kun esperanto-teksto, tiam la saĝo de la K-doj en la Adm. fiaskas. Kion ni postulas de niaj klientoj, estas: klara k legebla skribmaniero, ĉar fuŝskribit-

aj, nelegeblaj korespondaĵoj misuzas nian tempon.

La supre cititaj frazoj estas bona instrumaterialo por la esp. kursoj. Do ĉiu instruanto pritraktu tiujn frazojn en sia kurso k ĝuste tradukigu ilin de la lernantoj.

Se la K-doj ŝatas ĉi tiun traktaĵon, nu, ni povas de tempo al tempo servi al vi per io simila, ĉar sendube tiu ĉi cito de malĝustaj frazoj, uzataj en plej diversaj landoj, estas instrua.

INTERESA SUGESTO

Lodzano

Ofte okazas dum iu diskutado politika, socia aŭ alia, ke la diskutantoj ne disponas pri faktoj, nombroj ktp. La burĝa gazetaro ne estas sufiĉe kredinda, k eĉ kredindaj laboristaj gazetoj ne povas en ĉiu momento alporti al ĉiu homo interesantajn lin informojn. Estas bone, ke ekzistas internacia, esperanta laborista gazeto, en kiu oni povas trovi priskribojn de l' vivo laborista aŭ aktualajn informojn (en Esperanto-Servo), tamen eĉ tio ne sufiĉas. Mi do proponas: Oni malfermu en nia "S-ulo" konstantan rubrikon sub la titolo: *"Mi volas scii . . ."* Ĉiu leganto, kiu ekinteresiĝas pri iu fakto, pri iu nombro ktp., alsendu demandon. Se iu alia leganto povas respondi, li alsendu mallongan respondon aŭ pli longan artikolon, kiuj estos normale presataj (kun rimarko: respondo al demando de . . .). Kompreneble oni rajtas demandi *nur pri aferoj, kiuj povus havi komunan intereson.* Ekzemple oni povos demandi: "Ĉu vere en urbo X okazis fakto Y, pri kiu skribis niaj gazetoj?" K-do el tiu urbo havas la devon respondi. Aŭ oni demandu: "Kiom da senlaboruloj estas en lando Z?" Unuvorte oni povas alsendi demandojn informajn, kompreneble ne privatajn. Povas esti alsendataj ankoraŭ aliaj demandoj, kiel: "Kion pensas K-doj pri . . . (iu okazintaĵo, libro, teorio ktp.). Ne eblas citi ĉiujn eblajn demandojn, estas sufiĉe da ĉiun homon interesantaj temoj. Mi trovas, ke tia malferma korespondado povas havi grandan signifon. Ĝi 1. alportos interesajn informojn al ĉiu leganto; 2. ligos pli bone niajn anojn kun la gazeto k inter si; 3. sendube pliinteresigos la enhavon de "S-ulo". Ne limigante min je la nura propono, mi kiel unua alsendas jenajn demandojn.

M i v o l a s s c i i (titolo de la rubriko)

K-do 14 839 demandas: 1. Kiom da anoj havas la komunista partio en Sovetio (aŭ la samo laŭ elcentoj rilate al la tuta loĝantaro)? 2. Kiuj estas la plej gravaj punktoj de "trockismo", k kiel rilatas Trocki al la *nuna* situacio en Sovetio? 3. Ĉu la usona verkisto Aptn Sinkler *(Upton Sinclair)* estas konscia komunisto, ĉu nur simpatianto al laborista movado ĝenerale? 4. Ĉu krom la faŝista ekzistas en Italio aliaj partioj leĝe, k kiuj?

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Alfred Dormanns, Handbuch des Esperanto (Manlibro de Esp-o), por meminstruo, radio k privataj kursoj. Kvinparta. Kun bildo de l' aŭtoro. Eld.: Heroldo de Esperanto, *Köln*, 1930. 319 pĝ. Formato: 12×19 cm. Prezo: 3 mk. (bind. 4 mk.).

Germanlingva lernolibro tre metode k klare aranĝita, teknike bele prezentita, verkita laŭ praktikaj spertoj ĉe radiokursoj, kun multaj detaloj pri fonetiko, gramatikaj reguloj ktp., vortareto, ekzerco-tekstoj, enkonduko pri neceso, esenco k historio de esp-o (sen mencio de l' lab. esp. movado), kun emfazo pri la Paneŭropo de Strezeman k Brian.

Mallongaj prozaĵoj de diversaj aŭtoroj, skribitaj en esp. stenografio de Flageul. Prezo 1,50 fr. fr. (1 resp. kupono). Eld. de Esp. Stenografio, 9, Bould. Voltaire, *Issy-les-Moulineux*, Seine, Francio. 1930. Form. 11×16. 16 pĝ.

Hektografita stenografaĵo, pri kies valoro ni ne povas juĝi.

J. Stalin, La Decida Jaro. Al la Dekdua datreveno de l' Oktobro. Moskvo 1930. Eld. per la zorgoj de Kom. Frakcio de SEU. "Komunista Biblioteko" n-o 6. 21 pĝ. Form. 12 ×16. Prezo: 15 kop. Trad. el rusa K-dino Ŝvedova, kontrolis Lingva Kom. de SEU. Havebla ĉe CK SEU, Moskvo, aŭ R. Lerchner, Colmstr. 1, Leipzig O. 27.

Per ĉi tiu traktaĵo la nuntempa gvidanto de Komintern k sovetia politiko provas pravigi sian agadon, i. a. multfoje citante tekstojn de Lenin. De teknika vidpunkto la broŝuro montras multajn mankojn (nelegeblajn literojn, preserarojn ktp.).

M. Ŝervud, La Vero pri persekutoj kontraŭ religio en USSR. Eld. Unio de Militantaj Ateistoj k CK SEU. Moskvo, 1930. 62 pĝ. Form. 11×14½ cm. Prezo 25 kop. Havebla ĉe CK SEU, Moskvo, aŭ R. Lerchner, Colmstr. 1, Leipzig O. 27. Trad. el la rusa lingvo K-dino Ŝvedova, K-doj Incertov, Popov k Gabrilov. Kontrolis Lingva Kom. de SEU (N. Hohlov).

La broŝuro klarigas la sintenon de la soveta ŝtato rilate al la eklezio, la batalon de l' ekleziuloj kontraŭ la socialisma konstruado, enhavas sciigojn pri la ateista k la religi-sekta movado, deklarojn de rusaj eklezi-ĉefoj pri la situacio de l' eklezio k alvokon protesti kontraŭ la kalumnioj de la burĝa gazetaro. Ankaŭ en tiu ĉi broŝuro ne mankas preseraroj.

Alm Nurhom, Kontraŭ al Vegetarismo. Ricevebla ĉe G. Liubovičius, *Kaunas*, Vilniaus g-ve N-o 17. Litovio. 32 pĝ. Form. 11×15. Prezo: 0,60 mk. g.

P. Danov, Jen la Homo. Biblioteko "Nova Kulturo", 2-a jaro, n-o 1, str. Car Ivan Ŝiŝman 19, *Burgas*, Bulgario. 32 pĝ. Form. 12×19. Prezo por tuta serio 3 sv. frk. (bind. 4 frk.).

Chère Pucelle de France! (Kara Virgino de Francio!) de *Han Ryner.* Formato 12×19 cm. 238 pĝ. Prezo: 12 fr. fr. Eldonejo: "Les Editions Verba", *Paris.* Franclingva.

En tiu romanforma verko la aŭtoro klarigas, ke Johanino D' Ark, kiun la oficiala Francio konsideras kiel la sanktinon de l' patrio, fakte estis mortbruligita, male je la opinio de kelkaj historiistoj[1], kiuj argumentas, ke ne la vera, sed alia "falsa" Johanino pereis en Ruen (Rouen) sur brulŝtiparo.

Broŝuroj

Soveta Pedagogio. Ĝenerala bildo pri la ĝisnunaj atingoj k perspektivoj pedagogiaj en Sovetio. Eld.: SAT, R. Lerchner, Colmstr. 1, Leipzig O. 27. Form: 15×23 cm. 40 pĝ. Prezo: 0,50 mk. g.

Bele prezentita, tiu broŝuro, kies kunlaborantoj estas eminentaj fakuloj el la sovetia edukistaro, ne maltrafos sian celon: konigi en konciza, tamen tre multflanka k elĉerpa formo al la sciemulo celojn k rezultojn de la eduk-agado en Sovetio.

Humor' de l' mondo en Esperanto. La ŝerco, sprito k anekdoto de diversaj popoloj en esp-o kun akompananta germana teksto k lingvaj klarigoj. Prilaboris d-ro *E. Pfeffer.* Eld.Tagblatt-Biblioteko, Steyremühl - Eldonejo, Wollzeile 20, *Wien I.* (Dulingva libraro, n-o 6, serio esp.-germana). 87 pĝ. Form. 12×19 cm. Prezo: 0,50 mk. g.

La mallongaj tekstoj troviĝantaj en tiu ĉi libreto havas specialan valoron por germanlingvaj esp.-studantoj, kiuj trovas la germanan paraleltekston. La lingvo estas ĝenerale bona. La vorto "robusta" (p. 84) ne estas esp-a, ankaŭ ne "delicia" (p. 80). *N. B.*

[1] Vd. "S-ulo" n-ojn 244, 246.

D-ro Edmond Privat, Kursa lernolibro laŭ praktika metodo. Esp.-Verlag Friedr. Ellersiek G.m.b.H., Berlin SW. 61. 80 pĝ., Form. 11½×16½ cm, prezo 0,80 mk. g.

La 7-a senŝanĝa eldono de la supra lernolibro kuŝas antaŭ ni. Tio pruvas, ke ĝi estas ŝatata k multe uzata. *S. G. K.*

La Paca Mondo de Virinoj, de *Liŭ Jen-Hon;* trad. *Iĉio Sun.* Eld. La Feminisma Mondpaca Asocio, 71, Rue Marcel Tillot, Ŝanghai. 21-pĝ., 19×13 cm. Prezo nemontrita.

En ĉi tiu broŝuro, tradukiĝas nur la Enkonduko k Konkludo de la verko de l' aŭtoro. Lia celo estas, ke virinoj regu, por ĉesigi militon; ili malfermu universalan pac-konferencon (ĉu ne jam okazis?); "sciigu la virajn registarojn . . . ke ili reformiĝu k elektu virinojn"; estu "ŝtato organizita de komitatinoj", kiuj "solvos ĉiujn problemojn rilatajn al laboristoj k kapitalistoj" k. c. Oni petu ĝentile, ke la lupo eliru la ŝafarejon!

Ĉeestas sufiĉe multe da lingvaj k. presaj eraroj, sed oni memoru, ke esp-o estas pli malfacile lernebla por ĉinoj, ol por eŭropanoj. *E. K. L.*

MEMORNOTO ◆

Represis el "S-ulo":

Uj Elöre, Novjorko, junio, la kulioj de l' imper. (292).

Represis el "La N. E."

Der Volkslehrer, Langensalza, 8. 6. (pri pedologio, jan.); *Le Prolétaire*, Liége, 14. 6. (Deutsch pri lab. sporto, aprilo); *Ostthür. Volksztg.*, Gera (Kostiainen pri esp. ĉe Soc. Sportintern., aprilo).

Priesper. artik. k notojn enhavis:

Daily Worker, London, 7. 6.; *L'Etudiant Socialiste*, Liége, majo; *Informbulteno de Instruista Profsind.*, Amsterd., marto; *D. Deutsche Eisenbahner*, Berlin, 8. 6.; *Signalen*, Stokh., 12. 6.; *El Socialista*, Madrid, 11. 6. (kun mencio de SAT k "S-ulo"); *Le Réveil Ouvrier*, Nancy, 14. 6.; *Le Prolétaire*, Liége, 14. 6. (kurso); *Die Neue Erziehung*, Jena, aprilo (artik. de Bonte, mencias "S-ulo"n).

NEKROLOGO

La 18. junio mortis nia fervora K-do

IDOR LUNDSTRÖM

(SAT-ano 13 615)

SAT perdis membron, kiu malgraŭ longjara malsano, tamen restis aktiva. Li estis la plej unua ano, kiu levis la esp. standardon ĉi loke. Nia unua standardportinto falis, sed ĝin ni alten tenos k flirtigos super la detruendaj landlimoj, pri kies forigo la mortinto ĉiam revis.

Funebre komunikas al la SAT-anaro Skoghala Esp. Grupo "La Roko".

NIA POŜTO ◆

Sukceso. — Anonimajn proponojn por la Kongreso ni ne akceptas; artikolojn kun pseŭdonimo ni publikigas nur, se la verkinto estas konata de ni.

11 893. — SAT ne havas monon por tia anoncado; estas la devo de ĉiu SAT-ano verki artikolojn pri esp-o k SAT k provi aperigi ilin en la gaz. de l' organizoj, je kiuj li havas influon aŭ interrilatojn. *Red.*

8130. — Mezvalora prozo estas okaze presinda; sed presigo de mezvalora poeziaĵo povas eĉ domaĝi al ĝia aŭtoro. *E. L.*

6707. — Ni uzos almenaŭ parton de via materialo.

G. Klein. — Viaj tradukoj taŭgas por "L. L.".

6707. — Ni uzos viajn alsenditajn artikolojn.

Vada I. — Via artikolo alvenis tro malfrue por aperi en la 300-a, sed estas uzota. *Red.*

15 267. — Via demando havas lokan signifon. Peranto estas dezirinda. *Adm.*

AVERTO!

Pro malhonesta agado K-do Joh. K. Eilertsen, SAT-matrikulo 6971 (Oslo), Norvegio, estas eksigita kiel prezidanto de la norveglingva "LEA", same ankaŭ kiel SAT-peranto kaj -membro.

La estraro de la norveglingva "LEA" (102)

KORESPONDADO

GERMANIO

K-do Emil Ostmann, Ditmarsche Str. 13, *Hamburg* (Friedbg.), kĉl, pri ĉ. temoj.

— Vitroteknikisto ĉe la "Leunawerk" 34 j. koresp. kun parencaj aŭ koncernaj samprofesiuloj, pri ĉ. temoj. Resp. garantiata. Adr.: K-do Otto Bucklitsch (16 365), Breitestr. 11, *Neu-Rössen b. Merseburg.*

K-do Walter Haase, Kapellenweg 16, *Sebnitz i. Sa.*, kĉl, pri ĉ. temoj, L, PI. Respondo garantiata.

POLIO

— 12 K-doj koresp. kun ĉl. pli perfektaj geesp-istoj. Adr.: K-do I. Majroviĉ, ul. Bnezinska, 17, *Lodz.*

SOVETIO

— Kiu volas havigi al si belan serion de PK il. el Mez-Azio (historiaj ruinoj, popoltipoj ktp.)? Skribu multnombre al: K-do Grunskij, *Aŝĥabad*, Pravl. Turkmen-Sauda. — Resp. garantiata.

— Viglan koresp-adon garantias 150 gestudentoj pri ĉ. temoj, kĉl. Adr.: Ukrainio, *Kremenĉug*, Pedagogia Teknikumo.

SVISIO

— Mi ricevis je mia anonco en n-o 286 65 L k PK. Dankante al ĉ. skribintoj mi bedaŭras ne povi respondi al ĉiuj. — Saluton! Charles Roth, *St. Imier.*

K-do I. Sudan el *Broc* k R. Greimon el *Epagny* (Fribourg), kĉl, L, PK, PI.

ENHAVO

Abontarifo al Sennaciulo: (La unua nombro montras jarabonon por membroj de SAT, la dua en krampoj montras la jarabonon por nemembroj. Ni ankaŭ akceptas ¼-jaran abonon.) **Argentino, pes. 5 (6); Aŭstrio, ŝil. 10 (12); Belgio, belgoj 10 (12); Brazilio, milrejs. 15 (18); Britio, ŝil. 8 (9); Bulgario, lev. 200 (250); Ĉeĥoslovakio, kr. 50 (60); Danio, kr. 8 (10); Estonio, kr. 7 (8); Finnlando, mk. 70 (80); Francio, fr. 35 (40); Germanio, mk. 8 (9); Hispanio, pes. 10 (12); Hungario, peng. 8 (10); Italio, lir. 40 (45); Japanio, jen. 4 (5); Jugoslavio, din. 100 (120); Latvio, lat. 8 (10); Litovio, lid. 15 (20); Nederlando, guld. 5 (6); Norvegio, kr. 8 (9); Polio, zlot. 12 (15); Portugalio, esk. 35 (40); Rumanio, lej. 300 (350); Sovetio, rubl. 4 (4,50); Svedio, kr. 8 (9); Svisio, fr. 10 (12); Usono, dol. 2 (2,50). — Ponumera prezo estas: 0,20 mk. g. = 0,25 fr. svis.** MONON ONI SENDU: rekte al la Administranto de SAT, **Richard Lerchner, Colmstr. 1, Leipzig-O-27 (Germanio)**, poŝtĉek-konto 6835 aŭ pere de unu el la jenaj poŝtkontoj, ĉiuj je la nomo de R. Lerchner: Bruxelles, 227 848 — s'Gravenhage, 142 084 — Praha, 501 007 — Stockholm, 4268 — Warszawa, 191 335 — Wien-D, 137 725 — Zagreb, 40 040 — Kobenhavn, 14 938 — Zürich-VIII, 15 929 — La francianoj pagu al Sennacieca Asocio Tutmonda, 23 rue Boyer, Paris-XX, per la poŝtkonto 1234—22. — La sovetianoj al CK de SEU, poŝtkesto n-o 630, Moskvo. En landoj kie ni ne havas poŝtkontojn, oni pagu per **ŝtataj monbiletoj en registrita letero.**

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)